**УТВЪРДИЛ:**
**инж. Алекси Кесяков**
***Кмет на община Челопеч***

# Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Челопеч 2016 г. – 2020 г.

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги 2016 - 2020 г. е приета на редовно заседание на Общинския съвет на община Челопеч с Решение № 56, по Протокол №8 от проведено заседание на 18.03.2016 г.

***м. март 2016 г.***

**4.2Логическа рамка и ключови индикатори за успех .....26**

**Раздел В: План за действие.....28**

**5 Управление и координация на изпълнението на стратегията.....28**

**5.1 Структури за координация на областно и общинско ниво.....28**

**5.2 Основни партньори. Механизми на партньорството.....31**

**5.3 Основни етапи в изпълнението на стратегията.....32**

**6 Ресурси.....33**

**6.1 Изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията.....33**

**6.1.1 Човешки ресурси за предоставяне на социални услуги .....33**

**6.1.2 Изграждане на административен и организационен капацитет за управление на услугите.....34**

**7 Финансови и материални ресурси.....34**

**8 Комуникационна програма.....35**

**Раздел Д: Приложения**

**9 Оценка на потребностите от социални услуги.....24**

**9.1 Приложение 1: Финален доклад за анализ на ситуацията и оценката на потребностите в община Челопеч - Таблица на планираните услуги .....24**

**9.3. Приложение 2:Логическа рамка на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Челопеч.....26**

## 1.2 Обхват и фокус на стратегията

Общинската стратегия за социалните услуги в община Челопеч обхваща мерки и услуги, които са необходими за осъществяване на ефективна политика за подкрепа на индивидите и групите в риск в общината, в съответствие с техните реални потребности и съвременни стандарти. За тази цел стратегията обхваща не само социални услуги и мерки, но и интегрирани политики, съществуващите ресурси на секторите образование, здравеопазване и политика за включване на пазара на труда.

**Видове услуги и обхват на рисковите групи**

Общинското планиране има за цел да очертае насоките за създаване на услуги, които да отговарят на нуждите на рисковите групи в община Челопеч. На първо място са включени съществуващите вече услуги (като се посочва доколко те трябва да бъдат подобрени или запазени в техния настоящ вид) и развитието на нови социални услуги. Посочени са начините на достъп до тези услуги и връзката между тях. Стратегията обхваща тези мерки и дейности в други свързани сфери (здравеопазване, образование, жилищна политика и др.), които имат отношение към функционирането на социалните услуги и са от ключово значение за решаването на проблемите на рисковите групи и индивиди.

**Времеви период**

Планираните услуги и мерки за социално включване ще се изпълняват на територията на община Челопеч през следващите пет години (2016г. – 2020 г.).

## 1.3 Съответствие с международни, национални и местни политики:

От 2000г. в държавата се провежда целенасочена реформа в сферата на социалните услуги, която стартира първо в сферата на услугите за деца и постепенно премина и към услугите за другите възрастови групи. Реформата е насочена към деинституционализация и децентрализация на социалните услуги, чрез преминаване към създаване на социални услуги в общността, които индивидуализират подхода към индивидите и групите в риск и целят интегрирането им в социалните общности. По този начин отговорностите за управлението на социалните услуги на местно ниво са поети от общините.

Институционалната рамка на предоставяне на социални услуги се определя от компетентностите на различните институции, които имат отношение към планиране, създаване, предоставяне и управление на социалните услуги. Тези институции и техните компетентностите са:

- **Министерство на труда и социалната политика** – определя националните приоритети, създава политиката в областта на социалните услуги и социалното подпомагане на държавно ниво, разработва разходните стандарти за социалните услуги, определя държавно-делегираните дейности;
- **Министерство на финансите** – определя праговете за финансиране на социалните услуги и разходните стандарти;
- **Агенция за социално подпомагане** - разрешава разкриването и закриването на социалните услуги, които са част от държавно-делегирана дейност, разработва методики за социални услуги, осъществява контрол върху социалните услуги, поддържа регистър на доставчиците на социални услуги, предоставя социални услуги;
- **Държавна агенция „Закрила на детето”** – лицензира доставчиците на социални услуги за деца, контролира стандартите и критериите за социални услуги за деца и семейства;
- **Областен управител и Областна администрация, Областен съвет за развитие и**

на НСИ към 31.12.2013 г., а по настоящ адрес (съгласно данни на ГРАО) към същия период населението е 1 800 души.

Общината граничи с общините Златица, Чавдар, Мирково и Етрополе. През центъра на Челопеч преминава Главен път I-6 София– Бургас.

Община Челопеч е част от Софийска област и съответно от Югозападен район от ниво - 2. Челопеч се намира в Златишко-Пирдопската котловина, която спада към Задбалканските котловини. Те са разположени последователно от запад на изток и оформят сравнително тясна ивица между Стара планина и Средна гора.

**Население – демографска характеристика**

Броят на населението е сравнително устойчив през периода 2003 - 2010 г., след което (в годината на преброяване на населението) рязко спада (с 13%) и отново се установява на сравнително постоянни нива. По данни на служба ГРАО към 30.06.2015 г., жителите по настоящ адрес са 1780.

95,03% от населението в община Челопеч се определя като принадлежащо към българската етническа група. Този дял е с 3,6 процентни пункта по-висок в сравнение със стойността за Софийска област и повече от 10 процентни пункта по-висок от средния дял за страната. Турската и ромската етнически общности са съответно 0,5% и 3,7% от населението в общината.

Прирастът на населението в община Челопеч е в интервала от -11,4‰ до 0‰ през периода 2003 г. - 2013 г., като няма ясно изразена тенденция на изменение на индикатора.

През периода 2009-2013 г. е налице устойчива тенденция на намаляване на броя на ражданията в общината, което въпреки тенденцията на намаляване на броя на умиранията през последните 3 години води до влошаване на естествения прираст на населението.

Основните демографски характеристики, които определят проблемите и възможностите за развитие на човешкия капитал в общината са: образование, икономическа активност и възрастова структура.

Възрастовата структура на населението в община Челопеч е близка до разпределението средно за страната и за област Софийска, въпреки отклоненията в конкретни възрастови групи. Делът на населението до 30 годишна възраст е по-нисък от този на национално ниво с едва 2 процентни пункта, като респективно делът на населението в по-високите възрастови групи 65+ надвишава този на национално ниво със същия порядък.

Извод

Застаряването на населението, свързано с естествените процеси на раждаемост и смъртност, миграционните процеси, които дават възможност за работа и по-добри доходи в друго населено място или в чужбина са основните причини за тези показатели. Това води до повишаване риска от социална изолация на определена възрастова група, на лицата от ромски произход и лицата с увреждания.

**Икономическо развитие на община Челопеч**

Икономиката на община Челопеч се характеризира с моноструктурен характер, като на територията й функционира едно основно предприятие, което генерира основен дял от стойностите на макроикономическите показатели.

В този смисъл основният сектор, който се развива в общината е добивната промишленост. Останалите сектори, които се развиват на територията на общината, но имат спомагателен характер са търговия, ремонт на автомобили и строителство. Делът на

По данни от преброяване на населението (НСИ 2011 г.) 590 жители на община Челопеч са посочили, че са заети, като от тях 374 посочват, че са заети извън територията на общината. Една голяма част от тях работят в предприятията в сектор в Добивна промишленост на територията на съседните общини. През 2013 г. разликата в равнището на безработица спрямо средното за страната е 5,1 процентни пункта и 5,7 спрямо средното за областта при различия в началото на периода от 1-2 процентни пункта спрямо по-високите териториални нива.

В абсолютна стойност броят на безработните през периода 2003 - 2013 г. варира в границите от 29 до 97 човека, като най-високата стойност е през 2003 г. Най-уязвимата група безработни в общината са жените, което се обуславя от характера на местната икономика. Делът на тази група безработни достига 86% от всички безработни през 2008 г., но през последната година този дял е спаднал до 51%.

Броят на безработните младежи до 29 години следва общата тенденция на развитие на безработица в общината. Броя на безработните от тази група за периода 2003 - **2015 г. намалява с 5% средно годишно, но се запазва в съотношение около 30% от всички безработни в общината.**

Същевременно броят на продължително безработните спада рязко през периода 2003 г. - 2010 г.

Разпределението на безработните по степен на образование следва общото разпределение на населението по този показател, поради което преобладават безработните със средно образование.

Средната годишна работна заплата в община Челопеч е над два пъти по-висока от средната за областта и за страната. Нивото й е в съответствие със структурата на местната икономика. Като цяло секторът - Добивна промишленост се характеризира с по-високи нива на заплащане в сравнение със средните равнища за страната.

**Здравеопазване** – по данни от РЗИ

Регистрирана болестност:

2011 г.- 1518,0

2012 г.- 684,7

2013 г.- 1466,3

2014 г.- 1376,0

**Водещи причини за болестност:** За 2014 г. водещите три класа като причини за болестност са: клас Болести на органите на кръвообръщението, клас Болести на дихателната система и клас Болести на костно-мускулната система. За 2013 г. са: клас Болести на дихателната система, клас Болести на органите на кръвообръщението и клас Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата. За 2012 г. са: клас Болести на органите на кръвообръщението, клас Болести на дихателната система и с равен дял клас Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата и клас болести на пикочо-половата система.

За 2011 г. клас Болести на органите на кръвообръщението, клас Болести на дихателната система и клас Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата.

Детска смъртност:

2011 г.- 0,0

Демографското остаряване на населението поставя допълнителни изисквания пред структурата на здравните потребности, поради обстоятелството, че възрастните хора са носители на повече от едно хронично заболяване, което води и до по-големи разходи за здравно обслужване.

**Образование**

Характеристика на равнището на образованието на населението в общината:

Над половината от населението в община Челопеч е със средно образование по данни от преброяване на населението. Лицата с основно образование са 25,3%, а висшистите – 11,2%. Структурата на населението е по-неблагоприятна от средната за страната, тъй като дела на висшистите е с 8,3 процентни пункта по нисък от средния за страната, а на хората с основно образование е по-висок с 2,2 процентни пункта.

Инфраструктурата на образователната система в община Челопеч включва следните образователни институции:

- ОДЗ „Ханс Кристиан Андерсен“;
- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“;
- Частна профилирана гимназия с чуждоезиково обучение Челопеч.

Обединеното детско заведение “Ханс Кристиан Андерсен” е с 90 деца, разпределени в 4 групи, от които една яслена. Броят на групите и децата в групите е съобразен с условията на действащите закон и наредби на МОН. Подготовката на децата за училище се извършва в подготвителни групи към ОДЗ. Сградата е в отлично състояние и с обновена материално-техническа база. За обучението и възпитанието на децата се грижат 7 педагози, 9 души помощен персонал и двама медицински специалисти.

ОУ ”Св. Св. Кирил и Методий” е средищно училище и в него се обучават ученици от съседните населени места – Пирдоп, Златица, Карлиево, Чавдар, Мирково, Буново, Църквище, Бенковски. През учебната 2014/2015 г. в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” се обучават 120 ученици. Педагогическият персонал е 17 души. В училището функционира единствената в района онлайн библиотека.

Частна Профилирана Гимназия с Чуждоезиково Обучение Челопеч е създадена през 1995 год. в резултат на съвместна инициатива на ръководството на ”Рудник Челопеч” и общинския съвет в с. Челопеч, Софийска област. От създаването си като ЧПГЧО „БИМАК-АД“, а от 2006 год. до днес с името ЧПГЧО „ЧЕЛОПЕЧ“ училището функционира като единствената в България частна фирмена профилирана гимназия.

Учениците, които напускат училище преди да са придобили съответната степен на образование варират в широки граници между 1 и 10% за периода от учебната година 2003/2004 г. до 2012/2013 г., като основни причини за напускане са „семейни“.

През периода 2007 г. - 2013 г. са изпълнени няколко проекта в сферата на образованието, които имат за цел както да подобрят материалната база така и включването на ученици от рискови групи и подкрепа на извънкласни дейности. Изпълнен е проект: "Заедно можем повече за образователна интеграция на учениците от етническите малцинства в община Челопеч" финансиран с договор № ДО1-3208 05.02.2013г. по схема BG051PO001-4.1.05. Проектът е изпълнен в партньорство с ОУ“ Св. св. Кирил и Методий, с. Челопеч, община Челопеч. Постигната е общата цел на проекта, създадени на условия за образователна интеграция на учениците от етническите малцинства на територията на Община Челопеч, като предпоставка за бъдещата им успешна социална и трудова реализация в обществото. Общата стойност на проекта е 92 745,84 лв.

Потърсена е обратна връзка за нагласите и очакванията от общинското планиране на заинтересованите страни – местна власт, териториални структури на АСП, граждански организации и потребители на социални услуги.
Обобщените изводи от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са основа за адекватното планиране на капацитета на социалните услуги и за избора на тяхната форма – начин на осигуряване на достъп и достигане до потребителите, както и за разработване на „смесени" услуги.
Препоръките са съобразени и с нагласите и очакванията, както на различните участници в предоставянето на услугите, така и на настоящите и потенциалните ползватели – рискови групи и индивиди, за които са предназначени социалните услуги и мерки за социално включване.

## 2.2 Идентифицирани рискови групи и потребности

### Фактори, които пораждат риск за различни групи от населението

- Безработицата и нарушеният достъп до заетост е основният проблем за осигуряване на нормален стандарт на живот. Достъпът до заетост е най-силно ограничен за няколко специфични групи безработни: хора с основно и по-ниско образование; безработни младежи на възраст 18 - 29 години; хора в предпенсионна възраст; хора с увреждания в трудоспособна възраст;.

- Безработицата и ниските доходи в семействата рефлектират директно върху следните групи с ограничени ресурси за автономност, пряко зависими от своите близки:

  -Деца, в многодетни семейства;
  - Деца на самотни родители;
  - Хора с увреждания - деца и възрастни;

- Във връзка с размера на доходите на хората в пенсионна възраст могат да се изведат следните групи:

  - Хора с минимални и близки до минималната пенсия;
  - Самотни възрастни хора с ниски пенсии;
  - Възрастни хора с безработни членове в семейството;

Бедността и ниските доходи влияят върху следните групи в риск:

- Самотни възрастни хора с увреждания и/или в невъзможност за самообслужване;
- Деца с увреждания на самотни родители/ и в семейство с безработен родител;
- Семейства на хора с увреждания;

**Фактор: Образование – групи в риск**
-Младежи, напуснали рано училище и младежи с основно и по-ниско образование;
- Възрастни с основно и по-ниско образование;

**Структурата на семейството**
- Многодетни семейства;
- Непълни семейства - родители, които сами отглеждат децата си, самотни хора с

- Осигуряване на възможност за общуване и развлечения.

## 2.3 Изводи за състоянието на мрежата от услуги в община Челопеч

Община Челопеч е обслужвана от Дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Пирдоп. Приета е Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Челопеч за периода 2011 г. - 2015 г.

В администрацията на община Челопеч са създадени Комисия за закрила на детето и Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН).

В рамките на проект „Нови възможности за грижа“, чрез който Агенцията за социално подпомагане, в партньорство с община Челопеч се предоставя социалната услуга „Личен асистент” и медицинско обслужване на потребителите и. Услуга се предоставя в семейна среда, чрез комплекс от грижи за подобряване качеството на живот и удовлетворяване на индивидуалните потребности на лицата с увреждане, към 30.06.2015 г. се предлагала на 13 потребители от 10 лични асистенти.

Други социални услуги в общността за възрастни, които са се предоставяли в общината след 2010 г. са: “Домашен помощник” и “Социален асистент”. Дейностите при предоставяне на тези услуги обаче са сведени до предоставяне на храна или до хигиенно и санитарно обслужване.

С цел подпомагане на социализацията на възрастните хора в общината функционира Клуб на пенсионера. Основните функции на клуба са интегриране на пенсионери, хора с увреждания и офицерите и сержантите от резерва и запаса, осигуряване на възможност за разнообразяване на ежедневието на възрастните хора, чрез общуване, пътуване и творчески изяви, както и обществено полезни дейности.

Услугите в общността за деца и младежи и услуги в общността за възрастни се предоставят на регионален принцип, като междуобщински услуги. Услугите за община Челопеч се предоставят в община Пирдоп от :

- Център за обществена подкрепа за деца (гр. Пирдоп) с капацитет към 2015 г. 100 човека.

На територията на община Челопеч е разкрита Приемна за консултации с **психолози** на деца и семейства , както и за всички други граждани на Челопеч, имащи нужда от среща с квалифицирани специалисти в сферата на психологията;

С цел решаване на основни демографски и социални проблеми Община Челопеч е приела следните наредби:

□ Наредба за отпускане и изплащане на еднократни парични помощи за стимулиране раждането и отглеждане на деца от Община Челопеч;

□ Наредба за подпомагане с безвъзмездни финансови или материални помощи нуждаещи се граждани, жители на Община Челопеч.

Посредством първата наредба се стимулира раждаемостта и отглеждането на деца в общината. Докато втората наредба е насочена към лица с тежки заболявания и скъпоструващо лечение, социално слаби лица и семейства, деца и младежи в неравностойно положение, лица с увреждания, самотно живеещи възрастни лица над 75 години, многодетни семейства, както и лица, които не са подпомагани от Дирекция „Социално подпомагане” гр. Пирдоп.

- **Реализиране на Проект: „Подкрепа за независим живот в община Челопеч“**

**Проектът се финансира** по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05M9OP001-2.002 „НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ” Приоритетна ос II „НАМАЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА И НАСЪРЧАВАНЕ НА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ”, Инвестиционен приоритет 3. „Повишаване на достъпа до услуги, които са на достъпна цена, устойчиви и висококачествени, включително здравни и социални услуги от общ интерес” на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014 – 2020 г.

Проектът включва създаване на "Център за почасово предоставяне на услуги за социално включване в общността и в домашна среда", предоставящ интегрирани услуги за хора с увреждания и хора над 65 г.с невъзможност за самообслужване. Центърът ще бъде разположен в помещение находящо се в УПИ VII-325, в кв. 32 по плана на с. Челопеч, представляваща масивна стопанска постройка от 70 кв. м. собственост на община Челопеч, съгласно акт за частна общинска собственост № Ч-335/28.05.2012г.

Към него ще бъдат назначени 32 лица, предоставящи услугата **"личен асистент"** в домашна среда и 1 лице **"домашен помощник"**, които ще обслужват 34 потребители. Ще се предоставят още: основни медицински грижи, рехабилитация и психологическа подкрепа, като за целта ще се назначат рехабилитатор, специалист по здравни грижи, психолог и социален работник. Основната причина за избора на услугите е липсата на лечебно заведение в общината (към момента са налични индивидуални лекарски практики), което затруднява достъпа до основни медицински услуги и рехабилитационни грижи за хората с увреждания и хората над 65 г. Основен проблем на хората с увреждания е невъзможността да се предвижват до мястото за предоставяне на социални и здравни услуги поради липсата на специализиран транспорт. В тази връзка проектът предвижда закупуване на специализирано транспортно средство, с което хората с увреждания ще бъдат превозвани до новосъздадения Център, както и до най-близкото лечебно заведение.

- Предоставяне на услугата **Социален асистент за** поддържане самостоятелността на и развитието на индивидуалните способности на потребителя

- Планирано е разкриване на услугата - **Домашен социален патронаж**. Към настоящия момент се извършват СМР на обособените помещения, съгласно изискванията на ОДБХ.
- След разкриване на услугата Домашен социален патронаж, се планира разкриването и на **Обществена трапезария**, с което ще се надгради обслужването.
- Във визията на община Челопеч е заложено и стартиране услугата на **детска кухня**.
- Изграждане на **Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора**, в който ще се създаде среда за живот, близка до семейната, при която лицата получават необходимата им индивидуализирана грижа и подкрепа за водене на относително самостоятелен и независим живот.
- Популяризиране на услугата **Приемна грижа,** която предоставя възможност на децата, които не могат да живеят със своите родители да живеят в семейство.
- **Пенсионерски клуб** - съдейства за пълноценното поддържане на социалните контакти ,социалната интеграция и активното дълголетие на пенсионерите,като осъществяват дейности и мероприятия със социален,здравен и културен характер.

почасови услуги за стари хора; Разкриване на алтернативни резидентни услуги и център за настаняване на възрастни хора в среда, близка до семейната.

**Функционалните приоритетни направления** на Общинската стратегия включват:

**Приоритетно направление 4: Развитие на капацитет за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги**

**Обща цел** – осигуряване на постоянен информационен поток с актуални данни за развитието на социалната среда в община Челопеч.

**Специфични цели** – наблюдение на промените в базовите индикатори на социалната среда.

**Мерки** – създаване на звено за управление и мониторинг, реализиране на обратна връзка с целевите групи и потребителите на услугите, с пряко ангажираните лица по предоставянето на услугите, проучване на възможностите за оптимизиране, необходимостта от обучение и развитие на човешките ресурси, осъществяване на текущ мониторинг. Системно актуализиране на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Челопеч, касаещо постоянно усъвършенстване на социалните услуги.

**Приоритетно направление 5: Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги**

**Обща цел –**повишаване на ефективността на услугите

**Специфични цели** – стимулиране на междуобщинското партньорство, междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

Приоритетите са установени, въз основа на визията за местно развитие и анализа на социално-икономическите фактори, в съчетание с приоритетите за стратегическото развитие на държавата.
Други фактори, оказващи въздействие върху изпълнението на приоритетните направления са:

- **Стимулиране на икономическото развитие, насърчаване на инвестициите, разкриване на нови работни места;**
- **Поетапно развитие на инфраструктурата в съответствие с европейските изисквания във всички аспекти – екологична, транспортна, ВиК, съобщителна и енергийна;**
- **Развитие на образованието, здравеопазването, културата и спорта;**
- **Създаване и развитие на туристически продукти чрез използване на природните дадености на община Челопеч;**
- **Подобряване на взаимодействието между регионалните институции и активизиране ролята на гражданското общество в управлението.**
- **Осигуряване на ред и сигурност.**

Като се основаваме на изведените проблеми, силни и слаби страни, възможности и заплахи в анализа на социално-икономическото положение се поставя акцент върху следните цели:

1) Развитие на община Челопеч, като естествен административен, финансов, търговски и културен център, индикатори - Развитие на човешките ресурси и постигане на равнища на заетост, доходи и социална интеграция, осигуряващи добро качество на живот, Повишаване на трудовата заетост и намаляване на бедността и социалния риск, чрез включване в международни и национални програми;

# 4 Интервенция – социални услуги и мерки

За да се постигне качествена промяна в социалната среда и желаното бъдещо равнище на социалните услуги, предначертано от визията на Стратегията, е необходима целенасочена интервенция в няколко приоритетни направления.
Ключовите приоритетни направления на Общинската стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на ключови/критични социални проблеми на жителите на общината. Приоритетните направления са групирани в две посоки - отнасящи се до съдържанието на социалните услуги и до начина на функциониране и изпълнение на услугите и мерките за социално включване.

Избраните ***приоритетни направления за съдържанието на социалните услуги*** включват:

**1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация**
Обща цел 1: Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на индивиди и групи. Подкрепа на интегритета на семейства и общности, чрез:
Специфична цел 1.1. Разширяване на мрежата от социални услуги и мерки в общината за подкрепа на уязвимите семейства и децата, за предоставяне на добра грижа за децата, социална интеграция на семейството и децата и индивидуално развитие.
Мярка 1.1.1. Предоставяне на подкрепа на уязвимите семейства и деца в Център за обществена подкрепа
Мярка 1.1.2. Включване на децата в предучилищна възраст в детска градина и на всички деца в задължителна училищна възраст в подходяща форма на образование
Дейности: Общински политики и мерки за осигуряване на правото на децата на достъп до образователни услуги и превенция на отпадането от училище – изпълнявани съвместно с училищата, РИО на МОМН, НПО.
Мярка 1.1.3. Осъществяване на програми за превенция на всички форми на насилие над и от деца в общината и подкрепа на жертвите на насилие, експлоатация и трафик
Дейности: Образователни програми и кампании в учебните заведения, насочени към превенция на агресивно поведение сред деца, развиване на познание за насилието и неговите симптоми и умения за защита от насилие; Обучение на професионалисти за разпознаване и сигнализиране за случаи на насилие; Обществени кампании за предотвратяване на насилието и други форми на злоупотреба и експлоатация; Преодоляване на последиците от преживяното насилие за деца, жертви на насилие и/или трафик; Превенция на безнадзорността и тежките форми на детски труд и подкрепа за реинтеграция на децата на улицата; Подобряване на възможностите за реакция в случаите на насилие над деца и експлоатация на детски труд.
Мярка 1.1.4. Превенция на рисково поведение и подкрепа за преодоляване на последиците от него при деца и младежи
Дейности:Услугите са фокусирани върху подкрепата за преодоляване и превенция на рисково поведение при децата и директна работа с деца с рисково поведение: консултиране и подкрепа за деца и семействата им.Образователни програми и кампании в училище, насочени към превенция на рисково поведение и подкрепа за преодоляване на последиците от него; Извънучилищни дейности и осмисляне на личното време на децата
Специфична цел 1.2. Разширяване на броя, капацитета и спектъра от дейности на социалните услуги за подкрепа на социалното включване на децата с увреждания.
Мярка 1.2.1. Подкрепа към родителите с цел превенция на изоставянето на деца с увреждания и намаляване на настаняването на деца с увреждания в специализирани институции.

Мярка 2.1.1. Създаване на комплекси от услуги за подкрепа на старите хора.
Дейности: Разкриване на Домашен социален патронаж за самотно живеещи стари хора; Разкриване на ЦНСТ за стари хора ; Разкриване на обществена трапезария; Пенсионерски клуб;

**3 Развитие на социални услуги в общността за социално включване на уязвими групи и лица в неравностойно положение.**

**Специфична цел:** Създаване на по-добър модел на грижи за хората в неравностойно социално положение и стари хора.
**Дейности:** осигурявайки достъп до качествени социални услуги в общността, така че нуждаещите се да не напускат собствения си дом и общност, подобряване достъпа до качествени интегрирани услуги
**Мярка:3.1** Предоставяне на услугите личен асистент, домашен помощник, социален асистент;
3.2 Разкриване на Център за предоставяне на почасови услуги, с психологически, социални, медицински, рехабилитационни консултации и подкрепа;

**4 Развитие на капацитет за управление и предоставяне на качествени и ефективни социални услуги.**

**Специфична цел:** Повишаване качеството и ефективността на предоставяните услуги
**Дейности:** създаване на звено за управление и мониторинг

**Мярка 4.1** подобряване на обема и качеството на предоставяните социални услуги, развитие на човешките ресурси на всички нива чрез обучения, супервизия и различни форми на подкрепа

**5 Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги.**

**Специфична цел:** сътрудничество и връзки на взаимодействие между различните публични и социални сектори – социални услуги и подпомагане, образование, здравеопазване, инфраструктура;

**Дейности:** реализиране на партньорство;

**Мярка** 5.1 тясно сътрудничество, постоянен информационен поток с актуални данни за състоянието на индикаторите

### 4.1 Целеви услуги и групи Териториален обхват 2016 -2020

1. **Домашен социален патронаж**

Общинска дейност
Самотно живеещи стари хора с увреждания и/или със затруднения в самообслужването, които имат нужда от грижа в семейна среда;
Община Челопеч , капацитет – 50, предстои разкриване 2016 г./2017 г.

2. **Обществена трапезария**

Самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски доходи и др. Осигуряване на топла и питателна храна през зимата , (финансирана чрез ФСП през зимния сезон или чрез общински бюджет) - капацитет – 30, предстои разкриване 2017 г./2018 г.

3. **Детска кухня** - Деца от 0 до 3 годишна възраст – капацитет 20, предстои разкриване 2017 г

**Приложение 1**

**Таблица 1: Планирани социални услуги и мерки в Община Челопеч по направления:**

| № | **Община ЧЕЛОПЕЧ**<br>Услуга - име, вид | Потребители | | Капацитет | | | Съдържание – основни дейности, фокус на услугата. Планирани насоки за развитие на услугата | Местополо-жение | Статус към 2015 и етапи/стъпки за развитие на услугата |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Целеви групи | Териториален обхват | 2015 | 2016 | 2020 | | | |
| | **Направление 1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация** | | | | | | | | |
| 1 | **Личен асистент** | Хора с увреждания и лица над 65 години с невъзможност за самообслужване | Община Челопеч | 12 | 34 | 34 | Услуга предоставяна в домашно среда | С. Челопеч | Налична |
| 2 | **Социален асистент** | Деца и лица с различни увреждания, самотни възрастни хора в тежко здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами | Община Челопеч | 10 | 10 | 10 | Услуга предоставяна в домашно среда | С. Челопеч | Предстои разкриване |
| 3 | **Домашен помощник** | Самотни възрастни хора с трайни увреждания и/или в силно нарушено здравословно състояние, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират бита си | Община Челопеч | 5 | 5 | 5 | Услуга предоставяна в домашно среда | С. Челопеч | Предстои разкриване |
| 4 | **Домашен социален патронаж** | Деца и лица с различни увреждания, самотно живеещи възрастни хора, със затруднения в самообслужването, които имат необходимост от грижи в семейна среда и нямат достъп до услуги | Община Челопеч | 50 | 50 | 50 | Комплексна социална услуга, предоставяна по домовете срещу заплащане на месечна такса. Предназначена е за възрастни хора, самотно живеещи лица и лица с увреждания. | С. Челопеч | Предстои разкриване |
| 5 | **Обществена трапезария** | Самотно живеещи възрастни хора, пенсионери с ниски доходи, хора с увреждания с ниски | Община Челопеч | 0 | 0 | 30 | Задоволяване потребностите от храна за лица в неравностойно социално положение | С. Челопеч | Предстои разкриване |

Приложение 2

4 Логическа рамка и ключови индикатори за успех

**Логическа рамка на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в Община Челопеч**

| **Визия** | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **Общи цели** | | **Индикатори – базови индикатори за въздействието на Стратегията и постигнатата промяна в ситуацията към 2015 г.** | **Източници на информация** | **Период на проверка** |
| **Обща цел 1** | Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на индивиди и групи. | • Достъпни и качествени социални услуги на територията на община Челопеч;<br>• Улеснен достъп до предоставяните услуги на потребителите, които имат потребност от тях; | Проучване – потребители и предоставящи услуги;<br>Регулярна информация от други институции;<br>Отчет по изпълнение на дейностите в общинската стратегия; | Целогодишно<br>През годината<br>Годишно |
| **Обща цел 2** | Намаляване дела на хората, настанени в специализирани институции | • Създаване на алтернативни резидентни услуги;<br>• Развити услуги в домашна среда; | Данни от ОЗД, ДСП, Решения на ОбС;<br>Заповеди на АСП за разкриване, закриване и преобразуване на социални услуги | През годината<br>2017-2020 г. |

| **Специфични цели** | **Мерки, дейности** | **Преки резултати / индикатори за изпълнението на планираните дейности** | **Ключови индикатори за ефекта и ползите от реализацията на Стратегията** | **Източници на информация** | **Период на проверка** |
|---|---|---|---|---|---|
| **Направление 1: Развитие на услуги в общността за превенция на социалното изключване и изолация** | | | | | |
| 1.1 Предотвратяване на рискове, водещи към социално изключване и изолация на индивиди и групи. Подкрепа на интегритета на семейства и общности, чрез: | Мярка 1.1.1Разширяване на мрежата от социални услуги и мерки в общината за подкрепа на уязвимите семейства и децата, за предоставяне на добра грижа за децата, социална интеграция на семейството и децата и индивидуално развитие<br>Мярка 1.1.2. Предоставяне на подкрепа на уязвимите семейства и деца в Център за обществена подкрепа<br>Мярка 1.1.3 Включване на децата | • Изграждане на интегрирани услуги;<br>• Улеснен достъп до услугите;<br>• Провеждане на информационна кампания<br>Разширяване дейността на ЦОП<br>Развитие на услуги в подкрепа на родителската грижа | • Увеличаване капацитета на ЦОП;<br>Информиране, консултиране<br>Превенция на рисково поведение при младежите | Информационни материали от проведени кампании | 2016-2017 |

# Раздел В: План за действие

## 5 Управление и координация на изпълнението на стратегията

### 5.1 Структури за координация на областно и общинско ниво

Ролите и задачите на общините и институциите на общинско ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни в изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги се определят от техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им.

**Дирекция „Социално подпомагане" – гр. Пирдоп/ДСП – гр. Пирдоп/**

Дирекция "Социално подпомагане" – гр. Пирдоп провежда държавната социална политика на територията на общините в района по отношение на закрила на детето, рехабилитация и социална интеграция на хората с увреждания и проучване на потребностите на населението от социални помощи и социални услуги.

Роля и отговорности на ДСП – гр. Пирдоп:

- Прави предложения до кмета на общината за предоставяне на социални услуги;
- Прави предложения до РДСП – София област за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в общинската стратегия;
- ДСП и ОЗД управляват случаите на хората и децата в риск; разработват оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в специализирани институции;
- Осъществяват сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка с областната стратегия и предвидените дейности в нея;
- Събират и актуализират данните на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги;
- ОЗД подпомага интегрирането на деца в ДМСГД и ДДЛРГ в детски ясли, детски градини и предучилищно образование; съвместно с ЦОП работят за изграждане на връзки между децата, настанени в СИ и семейството им; провежда дейности за изграждане на родителски капацитет, за задържане и реинтеграция на децата в училище и за превенция на рисково поведение.

Предвид основните си функции, ДСП (с отделите си по, Закрила на детето и Хора с увреждания и социалните услуги) имат отношение към всички заложени цели в Общинската стратегия за развитие на социалните услуги и това са задачи свързани с:

- идентифициране и насочване на случаи към социални и здравни услуги за ранна превенция; подкрепа на семейства в риск от изоставяне на дете;
- насочване на семействата на деца с увреждания към дневни центрове и детски градини за получаване на гъвкава грижа;
- насочване на семействата с увредени деца за ранна диагностика и навременна интервенция на увреждането;
- работа по изграждане на връзка между децата, настанени в СИ и биологично или разширено семейство; реинтеграцията на деца в семейна среда;
- консултиране и насочване на семейства с деца в риск към социални услуги;
- подпомагат изграждането на алтернативни социални услуги;
- подпомагат общините при идентифициране на нуждаещите се стари хора от услуги в общността и други.

Същевременно взаимодействието на ДСП/РДСП/АСП с МТСП се определя като фактор за гарантиране на устойчивостта на изпълнението на областната стратегия чрез практическите възможности за осигуряване на средства за предоставяне на услуги като държавно-делегирана дейност.

- след съгласуване с Обществения съвет представя годишен и заключителен доклад за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги за одобряване от Общинския съвет;
- участва в осъществяването на годишен мониторинг и оценка на изпълнението на общинския план за развитие на социалните услуги като част от Областната стратегия;
- търси възможности за финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в съответния общински компонент на областната стратегия.

**Обществеият съвет** по социално подпомагане и услуги е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и доставчици на социални услуги с цел реализиране на социалната политика в конкретната община. Неговата роля в изпълнението на стратегията е свързана с:
- обсъждане на областната стратегия и включения в нея общински компонент,
- осъществяване на обществен контрол върху развитието на социалните услуги и инициативи, съобразно стратегията;
- стимулиране на партньорството между местната власт и доставчиците на социални услуги за реализиране на планираните дейности в стратегията на територията на общината.

Местните власти носят конкретни отговорности също за инициирането и изпълнението на хоризонталните политики и мерки за социално включване. В този контекст, общините поемат и основната отговорност за изпълнението на мерки за социално включване, предвидени в Стратегията, например:
- Координират и инициират развитието на програми за повишаване на родителския капацитет, задържане на децата в училище, повишаване на качеството на образование и превенция на рисково поведение на деца съвместно с училищата и центровете за обществена подкрепа;
- Отговарят и осигуряват условия за обхващане на всички деца на територията на общините в подготвителни групи и класове, гарантират спазването на задължителното изискване за записване на ученици в първи клас след завършена предучилищна подготовка в общинските училища;
- Координират и инициират развитието на програми в училищата за превенция на отпадането от училище и реинтеграция в образованието на отпадналите деца и младежи, както и за наваксване на образователни пропуски;
- Развиват смесени социално образователни услуги в Центровете за обществена подкрепа за превенция на отпадането и задържане на децата в училище;
- Развиват интегрирана политика за подкрепа на хората в пенсионна възраст чрез комбиниране на ресурсите на Домашен социален патронаж, националните и оперативните програми за предоставяне на грижи в домашна среда и за осигуряване на заетост (НПСПОЗ), клубовете на пенсионера и читалища. Разширяват функциите на патронажа и развиват мобилни екипи за предоставяне на домашни грижи;
- Осигуряват условия за посещаване в масови детски градини и училища на деца с увреждания, включително с осигуряване на транспорт и на достъпна среда.

**Дирекция „Бюро по труда" – гр. Пирдоп**

Участва в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск (лица с увреждания, младежи напускащи специализирани институции, младежи, отпаднали от училище, трайно безработни, със специално внимание към безработните от обособените ромски общности) и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск (на деца, настанени в СИ, деца и възрастни с увреждания, живеещи в семейна среда).

Основната роля на "Бюро по труда" - гр. Пирдоп по изпълнението на стратегията включва:

### 5.2 Система на мониторинг и оценка. Работа на екипа за координация и мониторинг

Община Челопеч участва в процеса за мониторинг и оценка чрез общински екип за координация и мониторинг. Задачата на този екип е: да извършва наблюдение на социалните услуги на територията на общината; да събира информация от потребителите и персонала на услугите; да изготвя годишни планове за развитие на социалните услуги в общината, съобразно Общинската стратегия за развитие на социалните услуги; да изготвя годишен доклад за дейностите по мониторинг и изпълнение на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги; да участва в работната група за изготвяне анализ на ситуацията в съответната община.

Общинският екип за координация и мониторинг се сформира със заповед на кмета на общината, в него се включват представители на Общинска администрация, Д"СП"- гр. Пирдоп, педставители на свързани сектори - образование, здравеопазване, заетост, НПО.

**.Основни партньори. Механизми на партньорството**

Ефективното междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество ще допринесе за изграждане на оптимална мрежа от социални услуги, която да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи и инструменти за максимално оползотворяване на наличните ресурси. Изграждането на механизми на партньорство е определено като приоритетно направление в Областната стратегия със следните цели и задачи:
Да се повиши ефикасността на услугите и допълване на наличните ресурси чрез развитие на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество, чрез:
_ стимулиране междуобщинското партньорство в социалните услуги;
_ утвърждаване ефективни механизми за междусекторно сътрудничество и развитие на смесени услуги.

## 5.3 Основни етапи в изпълнението на стратегията

Стратегията за развитието на социалните услуги в община Челопеч обхваща 5-годишен период (2016 – 2020), в който се обособяват два етапа с продължителност по 3 и 2 години за изпълнение на стратегията, всеки от които започва с период на подготовка и интензивно оперативно планиране, както следва:

| ЕТАП | ПЕРИОД | ДЕЙНОСТИ |
|---|---|---|
| **Подготвителен етап** | **2016 г. първо тримесечие /м.1 - м.3/** | • **Изготвяне и приемане на Общински стратегия ;**<br>• **Оперативно планиране на интервенцията през първата година;**<br>• **План за действие 2016** |
| **Първи етап** | **2016 г.** | • **Изпълнение на дейностите по стратегията** |
| **Актуализиране на стратегията** | **2016 г.** | • **Препланиране на следващия етап в съответствие със Закона за социалните услуги и Правилника за прилагане на Закона за социалните услуги, и Плана за действие по Стратегията за дългосрочна грижа** |
| **Втори етап** | **2016 г. -2018 г.** | • **Изпълнение на дейностите по стратегията** |

**Сравнителна таблица за броя на персонала преди стартирането (2015) и в хода на изпълнението на стратегията (2016– 2020 г.)**

| Вид на услугата | Към 31.12.2015 година | | Период 2016-2020 година | |
|---|---|---|---|---|
| | Общ капацитет на услугата | Зает персонал | Планиран капацитет | Необходим персонал |
| **Услуги в общността** | | | | |
| **Личен асистент** | 12 | 10 | 32 | 32 |
| **Социален асистент** | 0 | 0 | 10 | 10 |
| **Домашен помощник** | 0 | 0 | 5 | 4 |
| **Домашен социален патронаж** | 0 | 0 | 50 | 5 |
| **Обществена трапезария** | 0 | 0 | 30 | 5 |
| **Детска кухня** | 0 | 0 | 30 | 3 |
| **Приемна грижа** | 0 | 0 | 5 | 5 |
| **Център за почасово предоставяне на услуги за социално включване в общността и в домашна среда** | 0 | 0 | 34 | 5 |
| **Център за настаняване от семеен тип за възрастни хора** | 0 | 0 | 15 | 10 |
| **Пенсионерски клуб** | 150 | 1 | 150 | 0 |
| **общо** | 162 | **11** | **361** | **79** |
| **Общо – за всички услуги** | | | | |

### 6.1.2 Изграждане на административен и организационен капацитет за управление на услугите

За да се повиши качеството и ефективността на социалните услуги е необходимо изграждането на достатъчен капацитет на областно и общинско ниво чрез осигуряване на квалифициран и компетентен персонал за управление и предоставяне на услуги. Процесите по управление и предоставяне на социални услуги на областно и общинско ниво от местните власти, социалните служби и доставчиците на социални услуги включват: планирането и разкриването на нови социални услуги, реформирането и подобряването на обема и качеството на съществуващите и изискват развитие на човешките ресурси на всички нива чрез обучения, супервизия и различни форми на подкрепа.

## 7 Финансови и материални ресурси

### 7.1Източници на финансиране

a. Държавен бюджет – чрез делегирани дейности.
b. Общински бюджет – ежегодно да се заделят средства за облекчения за хората ползващи социални услуги, както и средства за съфинансиране на социални проекти.

- Създаване на устойчива информационна среда чрез ефективно използване на различни начини и форми за комуникиране и промотиране на Общинската стратегия за развитие на социални услуги: изграждане на идентичности, реклама.
- Установяване на приемливи норми и параметри на взаимоотношения между участниците в комуникационния процес – всички заинтересовани страни от изпълнението на стратегията;
- Изграждане на адекватна и възпроизвеждаща се информационна среда чрез:

✓ Подаване на достатъчна информация в обществото пространство;
✓ Търсене на отзвук и обратна връзка от комуникиращата информация;

- Предвиждане на възможности за коригиращи действия;

Комуникация чрез Интернет и информационни материали. Поддържане и актуализиране на информацията за общинската стратегия за развитие на социалните услуги в уеб сайтовете на партньорите и на заинтересованите страни. Разработване и публикуване на тематични информационни материали съобразени с визията, целите и приоритетите на общинската стратегия за развитие на социалните услуги.

Целта на комуникационната програма е да популяризира сред широката общественост и заинтересованите страни ползите, положителните ефекти и резултатите от изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социални услуги (2016 – 2020).

# Раздел Д: Приложения

**9 Оценка на потребностите от социални услуги**

**9.1Приложение 1: Финален доклад за анализ на ситуацията и оценката на потребностите в община Челопеч**

**9.2Приложение 2: Таблица на планираните услуги**

**9.3. Приложение 3:Логическа рамка на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Челопеч**